MÄNTSÄLÄN STRATEGINEN YLEISKAAVA 2050

Kulttuuriympäristö, strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Alueita koskevissa toimenpiteissä ja tarkemmassa suunnittelussa on tunnistettava alueen rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Arvokasta kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvokkaat ominaispiirteet otettava huomioon ja sovitettava jatkosuunnittelussa yhteen maankäytön muiden tavoitteiden kanssa. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista. Suojeltuja rakennuksia ei saa purkaa (Alueidenkäyttölaki 127.1 §), eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu. Alueelle sijoittuvissa hankkeissa tulee kuulla museoviranomaisia. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

rky-1 Frugårdin kartano ja viljelymaisema
rky-2 Mäntsälän kirkonmäki
rky-3 Saaren kartano

Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde Sälinkää (Sellinge) 101220

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös Sälinkää (Sellinge) 1000022084. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevissa toimenpiteissä ja suunnitelmissa tulee kuulla museoviranomaisia.

Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Aluetta koskevissa toimenpiteissä ja tarkemmassa suunnittelussa on tunnistettava alueen rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Arvokasta kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvokkaat ominaispiirteet otettava huomioon ja sovitettava jatkosuunnittelussa yhteen maankäytön muiden tavoitteiden kanssa. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista. Suojeltuja rakennuksia ei saa purkaa (Alueidenkäyttölaki 127.1 §), eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu. Alueelle sijoittuvissa hankkeissa tulee kuulla museoviranomaisia. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

mk-1 Ohkolan kylä
mk-2 Muuttijokilaakson kulttuurimaisema
mk-3 Sääksjärven tienvarsiasutus
mk-4 Hautjärven kartanomaisema
mk-5 Murrosiaakson kulttuurimaisema Mäntsälässä – Kaukalammi, Etola ja Saari
mk-6 Sälinkään kylä
mk-7 Mäntsälän kirkon ja kartanon ympäristöt
mk-8 Ohkolan sairaala

Paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö

Merkinnällä osoitetaan paikallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Aluetta koskevissa toimenpiteissä ja tarkemmassa suunnittelussa on tunnistettava alueen rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Rakennuksissa ja ympäristössä suoritettavien korjaus-, muutos- ja purkutöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien muiden toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti sekä maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Alueelle sijoittuvissa hankkeissa tulee kuulla museoviranomaisia. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

km-1 Saaren kartanoalue
km-2 Levannon kyläympäristö
km-3 Kaukalammin kyläympäristö
km-4 Etolan kartano
km-5 Kaukalammin Huikkola
km-6 Nummisten kartanokylä
km-7 Hermanonkimaan rantakylä
km-8 Ohkolan jokilaaksomaisema
km-9 Ohkolan vanha kyläkeskus
km-10 Ohkolan Vähäkylä
km-11 Ohkolan sairaalan alue
km-12 Hirvihaara ja vanha Helsingintie
km-13 Hirvihaaran koskiympäristö
km-14 Hirvihaaran kartano
km-15 Ohkolan kartanoympäristö
km-16 Maitoisten kyläympäristö
km-17 Sulkavanjärven kartanoympäristö
km-18 Nikinojan kyläympäristö
km-19 Vanha tilakeskus
km-20 Sääksjärvi ja Vanha Porvoontie
km-21 Kirkonkylä
km-22 Hautjärven kartanoympäristö
km-23 Hautjärven Hietanen
km-24 Ruohojärven sivukartano
km-25 Sälinkään keskusta
km-26 Sälinkään kartano
km-27 Kylätontti
km-28 Soukkion kylärattti

Muinaisjäännöskohde

Alueella on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Alueelle sijoittuvissa hankkeissa tulee kuulla museoviranomaisia. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Muinaisjäännöskohteet

sm-1 Toltinperä 2
sm-2 Sulkava Rekola
sm-3 Keräniäki
sm-4 Tömistö
sm-5 Saarenniitynoja 2
sm-6 Ali-Mäkelä
sm-7 Pitkäniitty
sm-8 Nummistenkoski
sm-9 Koskimäki
sm-10 Sulkava 2
sm-11 Riitasuonkallio
sm-12 Sälinkää (Sellinge)
sm-13 Nikinoja 2
sm-14 Jerpinmäki
sm-15 Numminen Nuutinmäki 2
sm-16 Peltolan torppa
sm-17 Manni 2
sm-18 Palomäki
sm-19 Kaipainen
sm-20 Kaijakallio
sm-21 Vieruмäki
sm-22 Vähämaa
sm-23 Jortinkallio
sm-24 Kerlamminkalliot NW
sm-25 Pikkusuo
sm-26 Tasanisto
sm-27 Ylikartano
sm-28 Kerlamminkalliot
sm-29 Rajaniitty
sm-30 Sammalsuo
sm-31 Hirvihaara Myllykoski
sm-32 Hakkaroinoja
sm-33 Järvelän mylly
sm-34 Vaarakorpi
sm-35 Brusila
sm-36 Kolmio
sm-37 Polvenkallio
sm-38 Sääksjärven hopeakaivos
sm-39 Sulkavanjärvi 1
sm-40 Omitto-oja
sm-41 Ratoja
sm-42 Huranksoki
sm-43 Kalkkisaari
sm-44 Numminen Nuutinmäki
sm-45 Hirvihaara Koskela
sm-46 Kylänoja 1
sm-47 Hermanongimaa
sm-48 Ilomaa
sm-49 Elginmäki (Marjala)
sm-50 Numminen (Nummis)
sm-51 Myllyoja
sm-52 Ruumismäen kolerahaudat
sm-53 Sälinkään lisiruukki
sm-54 Vähäsuo
sm-55 Hunttijärven mylly
sm-56 Hunttijärvi
sm-57 Avojärvenoja
sm-58 Heponiemi
sm-59 Hirviniemi
sm-60 Saari
sm-61 Rantalan torppa
sm-62 Hautjärven kartano
sm-63 Sahajärven saha ja mylly
sm-64 Hautjärvi
sm-65 Ohkocitenmäki
sm-66 Heikkilän torppa
sm-67 Mikkola
sm-68 Kotojärvi 1
sm-69 Kotojärvi 2
sm-70 Kotojärvi 3
sm-71 Saaristo
sm-72 Kotojärvensaari
sm-73 Pietala
sm-74 Kakarila
sm-75 Rajametsä
sm-76 Veikkola
sm-77 Ohkola Rauhamaa
sm-78 Tasakallio
sm-79 Etu-Riskilä
sm-80 Myllypelto (Ohkola)
sm-81 Hovila
sm-82 Horsmankallio
sm-83 Vasaraisennummi

Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde

Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ja niiden ympäristö. Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Alueelle sijoittuvissa hankkeissa tulee kuulla museoviranomaisia. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Muu arkeologinen kulttuuriperintökohteet

s-101 Nikinoja
s-102 Kivisoja
s-103 Linnainen
s-104 Sulkava Linnaistenkylä
s-105 Olkinen
s-106 Soirannmäki
s-107 Mäkelä Maitoinen
s-108 Anttila Maitoinen
s-109 Sulkava
s-110 Sulkava Myllymäki
s-111 Vattonjärvi
s-112 Ängsjöholm (Kassila)
s-113 Toltinperä 1
s-114 Vartholman torppa
s-115 Vähäkylän myllynpaikka
s-116 Sälinkää (Sellinge) torppa 1
s-117 Sälinkää (Sellinge) torppa 2
s-118 Lamnin myllynpaikka
s-119 Sälinkää (Sellinge) Vanhakartano
s-120 Soukkio (Souckis) Salmi
s-121 Soukkio (Souckis) Ollila, Pietilä, Taali
s-122 Soukkio (Soucks) Tulokas
s-123 Soukkio (Soucks) Junnila, Eskola
s-124 Eerola
s-125 Nikunsaari
s-126 Sukula (Joki-Sukula)
s-127 Tuppurin torppa
s-128 Kylänoja 2
s-129 Hirvihaara Mäkelä
s-130 Hirfleharaby (Hirvihaara)
s-131 Leppälä 1
s-132 Leppälä 2
s-133 Mäntsälän mylly
s-134 Murronmäki
s-135 Frugård
s-136 Frugårdin silta
s-137 Andersberg
s-138 Andersberg torppa
s-139 Nordbo
s-140 Hermanongimaa Piipola (Pyyppölä)
s-141 Hermanongimaa Lähvilä (Levelä)
s-142 Hermanongimaa Myllypuro
s-143 Hermanongimaa Juhola
s-144 Saarenniitynoja 1
s-145 Sävjärfvi by (Sääksjärvi)
s-146 Sääksjärven tullitkkutehdas
s-147 Sääksjärven Kestikievari
s-148 Manni
s-149 Järvelä Sääskjärvi
s-150 Rinteelän torppa
s-151 Karlsberg
s-152 Norrkulla
s-153 Humalistonmäki
s-154 Kaukalampi
s-155 Huiskolan kartano
s-156 Etolan kartano
s-157 Hauksuo
s-158 Hietaen kartano
s-159 Maijalan torppa
s-160 Levanto

Suojeltava rakennus

Merkinnällä on osoitettu Lailla rakennuserinnön suojelemisesta (498/2010) suojellut alueet ja kohteet. Alueen ympäristön historialliset ominaispiirteet ja vanhat arvokkaat rakennukset tulee säilyttää suojelupäätöksen määräysten mukaisesti. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Suojeltavat rakennukset

srs-1 Nummisten Alikartano
srs-2 Hautjärven kartano
srs-3 Saaren kartano

Kirkkolain nojalla suojeltu rakennus

Merkinnällä on osoitettu kirkkolain (652/2023) 22 § nojalla suojeltu kohde. Alueen ympäristön historialliset ominaispiirteet ja vanhat arvokkaat rakennukset tulee säilyttää. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Kirkkolain nojalla suojeltu rakennus

srk-1 Mäntsälän kirkko, kaksi hautakappelia ja hautausmaan lohkokiviaita. Kirkkolaki 652/2023.

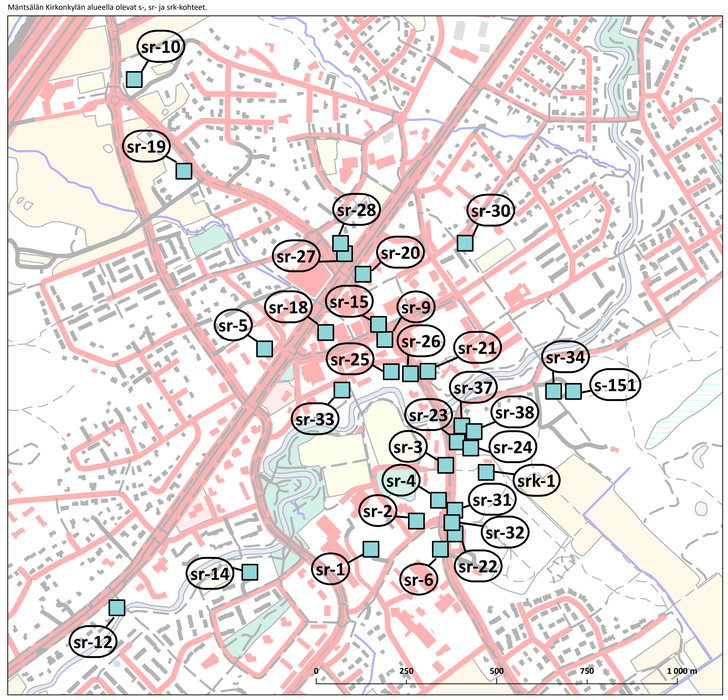
Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus/ rakennettu kokonaisuus

Merkinnällä on osoitettu paikallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja rakennetut kokonaisuudet. Rakennusten osalta ensisijaisena tavoitteena on alkuperäisten rakennusten säilyttäminen. Kohteissa suoritettavien korjaus-, muutos- ja purkutöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että kohteen rakennushistoriallisesti, kulttuurihistoriallisesti tai maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Kohteita koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa ja pyydettävä lausunto. Kohdenumerointi viittaa kaavaselostuksen ja Kulttuuriympäristö-liitekartan (strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2) kohdeluetteloon.

Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset/rakennetut kokonaisuudet

sr-1 Pappila
sr-2 Koivumäki
sr-3 Pankinmaa
sr-4 Kunnantalo
sr-5 Meijeri
sr-6 Kotiseutumuseo
sr-7 Uusmarjala
sr-8 Uusmarjala 2
sr-9 Ristelä
sr-10 Kujala
sr-11 Klaavola
sr-12 Kiviranta, Villa Maaru
sr-13 Koskenniska
sr-14 Haapa-Junttila
sr-15 Säästölä
sr-16 Nuortalo
sr-17 Jousimäki
sr-18 Toivola II
sr-19 Kylä-Jurvala
sr-20 Karhulanmäki
sr-21 Rajala
sr-22 Koivula
sr-23 Lounasmaa
sr-24 Kottivaara
sr-25 Rajala I
sr-26 Äyräs
sr-27 Päivärinne
sr-28 Rinne
sr-29 Kottikarpi I
sr-30 Kansakoulu
sr-31 Lainajyvästö I
sr-32 Lainajyvästö II
sr-33 Suojelukuntatalo
sr-34 Karlsberg
sr-35 K150 T2 (Anttila)
sr-36 Lounasmaa
sr-37 Tenhola
sr-38 Ainola
sr-39 Ohkolan sairaala
sr-40 Kalliola, ent. koulu
sr-41 Järvelä
sr-42 Kakarila
sr-43 Hietala
sr-44 Koskela
sr-45 Tuomala
sr-46 Juhola
sr-47 Hakala
sr-48 Vanha pappila
sr-49 Ali-Salmi
sr-50 Lehtilinna
sr-51 Kaanaan koulu
sr-52 Harjula
sr-53 Metsälinna
sr-54 Nikkisaari
sr-55 Santala
sr-56 Ylämäki
sr-57 Sälinkään mylly
sr-58 Kuivuri
sr-59 Toivola
sr-60 Meijeritontti
sr-61 Sälinkään kartanorakennus
sr-62 Kukkola
sr-63 Anttila
sr-64 Mattila
sr-65 Salmela
sr-66 Karelia
sr-67 Lukon koulu
sr-68 Nybacka
sr-69 Wiisakoti
sr-70 Valko-Villa
sr-71 Saha- ja myllytontti
sr-72 Hirvihaaran koulu
sr-73 Ali-Mäkelä
sr-74 Arava
sr-75 Kalliomäki
sr-76 Martti
sr-77 Pirkkola, Yli-Eskola
sr-78 Sillankorva
sr-79 Lainela
sr-80 Sukula
sr-81 Kylä-Hemmilä
sr-82 Tamminiemi eli Mäkelä
sr-83 Mikkola
sr-84 Joki-Mattila
sr-85 Kesämaa
sr-86 Jaakkola
sr-87 Ohkolan nuorisoseurantalo
sr-88 Taka-Riskilä
sr-89 Ala-Ollilan karjarakennus
sr-90 Arolan koulu
sr-91 Jokelan kartano
sr-92 Nordbo
sr-93 Ylikartano
sr-94 Alikartano
sr-95 Tikkaro
sr-96 Hellmanni eli Mattila
sr-97 Hautjärven kansakoulu
sr-98 Hietanen
sr-99 Ruohojärvi
sr-100 Saarenmäki, Saaren koulu
sr-101 Willa-Huntti
sr-102 Lottala
sr-103 Kaukas-Mikkola
sr-104 Huikkola
sr-105 Kansakoulutontti
sr-106 Iso-Aakkola (Eerola)
sr-107 Olkinen
sr-108 Nikinhovi
sr-109 Sulkava Gård
sr-110 Kerttula, entinen Sulkavan koulu
sr-111 Jokela, mk. Petrellin talo
sr-112 Saaristo
sr-113 Andersbergin viinanpolttimo
sr-114 Sääksjärven koulu
sr-115 Jaakkola, Viherkumpu
sr-116 Soisalo, entinen Pyyppölä
sr-117 Etola
sr-118 Hautjärven kartano
sr-119 Saaren kartano
sr-120 Manni
sr-121 Rostedt eli Maunula
sr-122 Louhiinna
sr-123 Brusila
sr-124 Saaren kartano
sr-125 Saaren kartano
sr-126 Saaren kartano
sr-127 Saaren kartano
sr-128 Saaren kartano
sr-129 Monreve eli Peltola
sr-130 Iso-Mattila
sr-131 Seppälä

Mäntsälän Kirkonkylän alueella olevat s-, sr- ja srk-kohteet.

Yleiset määräykset

Kulttuuriympäristöt

Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden maisema-, taajama- ja kyläkuvalliset arvot sekä arvokkaan rakennuskannan säilyminen. Valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla tulee ottaa huomioon myös maataloustuotannon tarpeet ja sovittaa toimenpiteet alueen maisema-arvoihin.

Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa tulee tarvittaessa laatia ja ottaa huomioon ajantasaiset maiseman ja rakennetun ympäristön inventoinnit. Suojeltuja rakennuksia ei saa purkaa eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu.

Vaikutuksiltaan merkittävissä hankkeissa museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen, jos suunnittelualueelle tai sen läheisyyteen sijoittuu kulttuuri- tai rakennusperinnön arvokohteita. Vesialueita koskevien maankäytön muutosten yhteydessä vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitystarve on arvioitava yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.

Muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) suojaamia. Ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä ja muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista sekä niiden rajauksista on tarkistettava ajantasaisesta muinaisjäännösrekisteristä.

MÄNTSÄLÄN KUNTA

Mäntsälän strateginen yleiskaava 2050 **EHDOTUS 2**
Kulttuuriympäristö, strategisen yleiskaavakartan liitekartta 2
oikeusvaikutteinen

Maria Isotupa
Kaavoituspäällikkö

Outi Kampman
Kaavasuunnittelija

274

Kuntakehityslautakunta 6.11.2024
Luonnos nähtävillä 18.11.2024 - 17.1.2025

Kuntakehityslautakunta 29.10.2025, 10.12.2025 ja 21.1.2026
Kunnanhallitus 26.1.2025
Ehdotus nähtävillä 4.2.2026 - 13.3.2026

Kuntakehityslautakunta 11.11.2026
Kunnanhallitus xx.xx.2026
Ehdotus 2 nähtävillä xx-xx

Maastotietokanta-aineisto © MML 2024